

VERSLAG VAN HET MONDELING OVERLEG,
TEVENS EINDVERSLAG

Nr. 7

De bijzondere commissie, in welke handen het onderhavige ontwerp van wet is gesteld, vond in de memorie van antwoord aanleiding om in mondeling overleg te treden met de Regering.

Omtrent dit overleg, dat plaatsvond op 13 juli 1961 en waarbij de Minister van Binnenlandse Zaken vergezeld was van de heren dr. A. H. Günther, secretaris-generaal, en A. L. Wilkeshuis, chef van de afdeling Binnenlands Bestuur van zijn departement, heeft de commissie de eer, als volgt te rapporteren.

1. *Het horen van de Afdeling voor de geschillen van bestuur over vernietiging van besluiten van Provinciale Staten, van Gedeputeerde Staten en van gemeentebesturen en waterschapskeuren.*

Vanuit de commissie werd er sterk op aangedrongen, te dezen aanzien alsnog het rapport van de commissie-De Monchy te volgen. Het daartegen in de memorie van antwoord aangevoerde argument, dat het geen rechtspraak, doch uitvoering zou betreffen, vermocht de commissie niet te overtuigen.

Bij wijze van voorbeeld werd eraan herinnerd, hoe een verordening van de gemeente 's-Gravenhage ingevolge artikel 122 van de gemeentewet door Gedeputeerde Staten van Zuidholland in strijd met de gemeentewet werd geacht, waarop de gemeente 's-Gravenhage bij de Kroon in beroep kwam en de Kroon, de afdeling Contentieux gehoord, Gedeputeerde Staten van Zuidholland gelijk gaf ¹⁾. Enige jaren eerder, in 1953, waren Gedeputeerde Staten van Noordholland wel akkoord gegaan met een soortgelijke verordening van de gemeente Amsterdam, waarna de Kroon geen reden zag tot ingrijpen; had de Kroon echter in dat geval wel aanleiding gevonden om de Amsterdamse verordening te vernietigen, dan zou in dat geval de Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State er niet aan te pas zijn gekomen, met alle gevolgen van dien. Met andere woorden: of de Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State in een dergelijke zaak gemengd zou worden is veeleer afhankelijk van het standpunt van een bepaald college van Gedeputeerde Staten dan van de vraag of het nu uitvoering dan wel rechtspraak betreft.

Een ander voorbeeld had de commissie gevonden in het commentaar in „De Nederlandse Gemeente” van 8 januari 1960 naar aanleiding van het besluit van 24 november 1959, nr. 16 (*Staatsblad* 1959, nr. 446) tot vernietiging van besluiten van de gemeenteraad van Laren en van Gedeputeerde Staten van Noordholland. De schrijver van bedoeld artikel, dr. S. O. van Poelje, trok met zoveel woorden de conclusie, dat uit een geval als dit duidelijk bleek, hoezeer de niet-inschakeling van de afdeling Contentieux van de Raad van State bij vernietigingsbesluiten betreurd moest worden (t.a.p. blz. 13).

De Minister wilde geenszins ontkennen, dat de hierboven vermelde voorbeelden pleitten voor inschakeling van de Afdeling voor de geschillen van bestuur. Aan de bewindsman waren echter ook gevallen uit de praktijk bekend, die tot een tegengestelde conclusie leidden. Zo bij voorbeeld zijns inziens de Rotterdamse verordening, waarin aan het gemeentepersoneel een gratificatie werd toegekend; in gevallen als deze zou b.v. de formulering van het ontwerp-vernietigingsbesluit, waarin

¹⁾ Koninklijk besluit van 6 april 1961, nr. 18.

strijd met het regeringsbeleid tot uitdrukking zou moeten worden gebracht, bezwaarlijk in handen kunnen worden gelegd van de genoemde Afdeling. Ook zou het horen van de afdeling Contentieux, indien de Kroon in afwijking van het advies van deze Afdeling tot vernietiging zou besluiten, het bezwaar ontmoeten, dat dan — anders dan bij beroep — een voornemen van de Kroon met het afwijzende advies daarentrent van genoemde Afdeling in de openbaarheid zou worden gebracht en dat door de bedoelde publikatie de kracht van de vernietiging zou kunnen worden geschaad.

Enige leden der commissie stelden de vraag of het bezwaar tegen publikatie zich niet uitsluitend voordoet, wanneer het gaat om vernietiging wegens strijd met het algemeen belang. Zij opperden daarom het denkbeeld de geschillenprocedure te volgen voor de gevallen van vernietiging wegens strijd met de wet.

Andere leden stelden daartegenover, dat het moeilijk zou zijn onderscheid te maken tussen de twee gevallen van vernietiging. Strijd met de wet is immers ook strijd met het algemeen belang.

De eerstgenoemde leden merkten op, dat dit in algemene zin natuurlijk juist is, doch dat de gemeentewet de beide gevallen toch duidelijk van elkander onderscheidt.

De Minister verklaarde zich omtrent dit punt nog nader te zullen beraden.

Afgezien hiervan werd in de commissie nog de vraag gesteld of het, bij overigens ongewijzigde handhaving van het systeem van het ontwerp met betrekking tot het uitbrengen van advies over vernietigingsbesluiten, niet aanbeveling zou verdienen, dat de voorbereiding van het advies van de Raad van State in alle gevallen zou worden opgedragen aan de Afdeling voor de geschillen van bestuur. Het schijnt minder juist de beslissing daarentrent aan de Raad van State op te dragen. Ook de Regering is dan afhankelijk van hetgeen de Raad van State dienaangaande zal besluiten en de Staten-Generaal zullen een Minister niet ter verantwoording kunnen roepen, als zich een geval voordoet, waarin naar hun inzicht de Afdeling ten onrechte niet is gemengd.

De Minister verklaarde zich bereid te overwegen of in het tweede lid van artikel 26 de woorden „in de gevallen, waarin de Raad daartoe besluit,” niet zouden kunnen vervallen.

Nog merkte de Minister op, dat de openbaarheid van de vergaderingen van de Afdeling voor de geschillen van bestuur een bezwaar zou zijn tegen het horen van deze Afdeling in plaats van de volle Raad over vernietiging van besluiten. In het wetsontwerp is dan ook bepaald, dat het horen van de betrokkenen door de Afdeling geschiedt in een vergadering met gesloten deuren (artikel 62). Hierbij werd opgemerkt, dat dit nog niet betekent, dat de belanghebbenden tot geheimhouding verplicht zijn. Bij wijze van voorbeeld werd erop gewezen, dat een burgemeester, die een gemeentebestuur vertegenwoordigt voor de Raad van State, in de vergadering van de gemeenteraad mededelingen kan doen over de zitting met gesloten deuren van de afdeling Contentieux.

Enige leden zeiden het vooral in geval van strijd met de wet wel van belang te achten, dat de behandeling voor de Afdeling in het openbaar zal plaatsvinden.

2. Het maximum aantal leden van de Raad van State.

Vanuit de commissie werd erop gewezen, dat het maximum aantal leden van de Raad van State in het voorlopig verslag

betreffende wetsontwerp 5363 (Wet Beroep administratieve beschikkingen) aan de orde was gesteld en dat derhalve daaruit de conclusie zou kunnen worden getrokken, dat bij de thans voorgenomen afzonderlijke behandeling van het onderhavige wetsontwerp dit onderwerp niet ter sprake zou worden gebracht. Ten einde dit te voorkomen, had men het op prijs gesteld, dit onderwerp bij dit mondeling overleg aan de orde te stellen.

Vanuit de commissie werd nog gewezen op de vrij snelle doorstroming, welke de samenstelling van de Raad van State te zien geeft, voornamelijk ten gevolge van het feit, dat men veelal eerst op late leeftijd zijn intrede in de Raad doet. Vacatures zijn er geregeld. Men achtte ook deze omstandigheid een punt van overweging bij de beslissing inzake het maximum aantal.

De Minister verklaarde zich gaarne bereid, dit onderwerp te behandelen, indien het onderhavige wetsontwerp eerder dan ontwerp 5363 in openbare beraadslaging zou komen.

De bewindsman herinnerde overigens aan de mogelijkheid van benoeming van staatsraden in buitengewone dienst. Het advies van de Raad van State in 1958 luidde, een maximum van 16 leden te stellen. Neemt men in de wet een bepaald maximum op, dan ontstaat altijd de neiging om het maximum aantal leden inderdaad te benoemen.

De Minister achtte het programma van de Raad van State — zolang wetsontwerp 5363 niet tot wet verheven zal zijn — niet dermate overladen, dat een aanmerkelijke uitbreiding noodzakelijk ware. Had de bewindsman aanvankelijk het voornemen gehad, na aanvaarding van wetsontwerp 5363 de vraag, of niet een verhoging van het maximum aantal staatsraden wenselijk zou zijn, nogmaals aan de Raad van State om advies voor te leggen — immers, het ware een wat vreemde figuur, aan te dringen op een groter maximum aantal dan de Raad zelf meent nodig te hebben —, de Minister deed de toezegging, hierover thans reeds het oordeel van de Raad van State te zullen inwinnen.

De commissie acht met de mededeling van het bovenstaande de openbare beraadslaging omtrent dit wetsontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld 7 september 1961.

OUD
 VAN DEN HEUVEL
 WITTEWAALL VAN STOETWEGEN
 BAETEN
 VERKERK
 BEERNINK
 KODDE
 VAN RIJCKEVORSEL
 FRANSSEN
 VERSTEEG
 BERKHOUWER
 VROLIJK
 KRANENBURG.